DOI : 10.31357/fhssmst.2016.00670

රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පත්තිනි දේව ඇදහිල්ල පිළිබඳව ඓතිහාසික හා සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

අයගම වතුකාරගේ රසිකා රංගනී ධර්මරත්න

16 JUN 2016

" ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ශාස්ත්‍රපති පරීක්ෂණය සඳහා ඉතිහාසය විෂය යටතේ ඉදිරිපත් කරන නිබන්ධයයි. "

හා ක්‍රියාකාරකම් කෙරේ අවධානය යොමු කරන්නට විය. මෙම ඇසෙන, පෙනෙන ස්වාභාවික සිදුවීම් මොනවා ද? ඒවා එසේ සිදුවන්නේ කෙසේ ද? කවරෙකු විසින් ඒවා ක්‍රියාත්මක කරන්නේ ද? ආදී දේ සිතන්නට විය. එනම්, හිරු එළිය, අඳුර, උදය, හිරු උදාවීම, හිරු බැස යාම, රාත්‍රියට හඳ පායා ඒම, හඳේ හැඩය වෙනස්වීම හා එළිය අඩු වැඩි වීම, හඳ නොපෙනී නැවතත් පෙනෙන්නට වීම, වළාකුළු ඒ මේ අත ගමන් කිරීම, කළු වළාකුළුවලින් ජලය වැටීම ,අකුණු කෙටීම ,විදුලිය, සූර්ය රශ්මිය, සීතල, සෙවනැල්ල, සුළං හැමීම , තාරකා රාත්‍රියට පෙනී දහවලට නොපෙනී යාම ආදී වූ සිදුවීම් තත්ත්වාකාරයෙන් නොදත් මෙම ආදි මානවයා මේ කරුණු දැන ගැනීමට මහත් කුතුහලයක් දැක් වූ බව නිසැක ය.

එසේම, තමන් සමග එකට සිටි අයෙකු යම් කිසි හේතුවකින් මිය ගිය කළ එහි රහස ගැන ද ඔවුහු කල්පනා කළහ. පුදුමයට පත් වූහ. එසේ සිදුවන්නේ මන් ද? මරණයෙන් පසු ඔවුන්ට සිදුවන්නේ කුමක් ද? බලාපොරොත්තු රහිත මරණ සිදුවන්නේ ඇයි? ආදී වූ ගැටළුවලට විසඳුම් සෙවීමට ඔවුන් උනන්දු වූහ. මේ හරහා විශ්ව රහස් පිළිබඳ අවධානයක් ඇතිවන්නට විය. විශ්වය පුරා දක්නට ලැබුණු මෙකී සිදුවීම් නිසා මිනිස් සිත් තුළ බියකරු බවත්, කුතුහලයත්, සැකයත් ඇති වීම නිරායාසයෙන් ම සිදුවන්නකි. මෙකී චෛතසික දුබලතාවයන් නිසා මිනිස් සිත් තුළ හටගන්නා පාලුව, කාන්සිය හා අබල-දුබල බව මඟ හැරවීමට වෙනත් බාහිර බලවේගයක රැකවරණය සොයා යෑමට පෙළඹීම සාධාරණ ය.

ඒ අනුව, මෙම ස්වභාවික සිදුවීම පිළිබඳව අවුරුදු දහස් ගණනක අත් දැකීමෙන් හා පළපුරුද්දෙන් යම් යම් දේ අවබෝධ කර ගත් ඒ ආදි යුගයේ විසූ මානව ගණයා, ඉහළ අහසේ පණ ඇති තමන් වැනි, තමන්ට වඩා විශාල හෝ ශක්තිමත් සත්ත්ව කොට්ඨාසයක් ඇති බව විශ්වාස කළහ. ස්වභාවික සිදුවීම් ඔවුන් විසින් ඇති කරති'යි විශ්වාස කළහ. මෙසේ ස්වභාවධර්මයේ පවතින ස්වභාවික වස්තූන්ට අදෘශ්‍යමාන ශක්ති විශේෂයක් ඇත යන්න විශ්වාස කරමින් ඒවා අධිමානුෂික තත්ත්වයකලා සලකමින් ඒවාට දේවත්වයක් ආරෝපණය කොට වන්දනාමාන හා පුද-පූජා පවත්වන්නට විය. මේ ආකාරයෙන් මිනිසා තුළ ස්වභාව ධර්මයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව ඇති වූ ගෞරව සම්ප්‍රයුක්ත බිය හා සැකය හේතුවෙන් මේවාට යදින්නටත්, පුදන්නටත් පටන් ගැනීම නිසා විශ්වාස හා ඇදහීම් ආරම්භ වන්නට ඇතැ'යි සිතන්නට පුළුවන.

මෙසේ අචේතනික වු ප්‍රකෘති වස්තුන්ට සංචේතනික ගුණයක් ආරෝපණය කළ ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ මිනිසා එම වස්තුන් දෙස බලා දෑත් ඔසවා කතා කිරීමටත්, කැඳවීමටත්, යම් යම් දේ ඉල්ලීමටත් පුරුදු වූහ. එළිය කරන්නා, අඳුර දුරු කරන්නා, ජලය දෙන්නා, සිසිල ලබා දෙන්නා, අකුණු සැර යවන්නා වළාකුළු ගෙන යන්නා ආදී වශයෙන් ඒවාට විවිධ වූ නම් පට බැන්දහ. මේ දෙවියන් විසින් කරනු ලබන සේවයට තමන් ද යම් සැලකිල්ලක් කළ යුතු බව සිතා පුද - පූජා පැවැත්වීමත්, ස්තුති පූජා ගී ගායනා කිරීමත් කළහ. මුල දී බියත්, කෘතෝපකාරයත් සලකා ස්වභාවික වස්තුන්ට පූජා සත්කාර කළ මුල්කාලීන මානවයා පසු කාලය වන විට තමන්ගේ දෛනික අවශ්‍යතාවයන් දෙවියන් ඉදිරියේ පවසා ඒවා ඉටුකර දුනහොත් දෙවියන් ප්‍රිය කරන විවිධ දේ ලබා දෙන බවට ද පොරොන්දු වන්නට පටන් ගත්හ. මින් භාර - හාර වීමේ චාරිත්‍ර විධිය ආරම්භ වූ බව පෙනේ.

ඒ අනුව, ඇදහිලි යනු කුමක්දැයි විමර්ශනයට ලක් කිරීමේ දී එය විශ්වාසය පදනම්කොට ගෙන පහළ වන්නක් යැයි කිව හැකිය. මීට නිදසුන් වශයෙන් පුරාතන යුගයේ සඳහන් වන " පර්ජන්‍ය" නම් දෙවියා පිළිබඳ විශ්වාසය ගත හැකිය. ස්වභාවික සිදුවීමක් වූ "වර්ෂාව" පිළිබඳව අවබෝධ කර ගැනීමට අපොහොසත් වූ පැරැණ්ණෝ එය පර්ජන්‍ය නම් දෙවි කෙනෙකු විසින් ඇති කරවති'යි විශ්වාස කරන්නට වූහ. මෙලෙස ඇති වූ පර්ජන්‍ය දෙවියා පිළිබඳ විශ්වාසය කාලාන්තරයක් මුළුල්ලේ ඉදිරියට පවත්වාගෙන එමින් ඊට පුද - පූජා පවත්වන්නට පටන් ගත්හ. මින් පැහැදිලි වනුයේ ප්‍රථමයෙන් විශ්වාසයක් ඇති වී දෙවනුව එය ඇදහිල්ලක් බවට පත්වන බවකි. (**බුදු සමයෙන් සැකසුණු ජන ඇදහිලි**, සීලවංශ හිමි, අමුණුපුරේ, 1986, පි. 01)

මේ අනුව බලන විට, ඇදහිලි හා විශ්වාස පහළ කරන ලද ශාස්තෘවරයෙකු නොමැත. එය විශ්වාසය පදනම් කරගෙන මිනිස් සිත් තුළින්ම පහළ වූවකි. මේ නිසා ඇදහිලි හා විශ්වාස දාර්ශනික නොවේ. එසේම, මෙකී ඇදහිලි ව්‍යාප්ත කිරීමේ විශේෂ ශ්‍රාවක පිරිසක් ද නොමැති අතර එය මුඛ පරම්පරාගතව යුගයෙන් යුගයට ව්‍යාප්ත වීම විශේෂත්වයකි. මේ නිසා වෙනස්කම් සිදුවීම ස්වභාවික ය. එබැවින් ජන ඇදහිලි සර්වකාලීන නොවේ.යුගයෙන් යුගයට වෙනස්වන නිසා සර්වභෞමික අගයක් ද නැත. ජන ඇදහිලි පරලොව ජීවිතය හා සම්බන්ධ වී නොමැත. ආරම්භයේ පටන්ම ඇදහිලි පිළිබඳ පූජා විධි පැවැත් වූයේ මෙලොව ජීවිතය හා සම්බන්ධ ආරක්ෂාව, සුබසෙත හා ධන සම්පත් ලබා ගැනීම ආදී වූ අපේක්ෂාවන් සපුරාගනු පිණිස ය.

මානවයා බුද්ධි තලයෙන් ඉදිරියට යත්ම එකී විශ්වාසයන් වටා කථා ප්‍රවෘත්තීන් ගොඩනගන්නට වූ බව පෙනේ.ඒ අනුව, ස්වභාවික දෑ පිදීමෙන් මඳක් බැහැරව දේවත්වය මිනිස් වෙසින් පවතින්නේ යැයි සිතා පරමාදර්ශී දෙව් රූ තනන්නට වූහ. පසුව එක් එක් දෙව් දේවතාවුන්ට වෙන් වූ පුද - පූජා ක්‍රමයන් පමණක් නොව, ඔවුන්ගේ ස්වරූපය, ඔවුන්ට භාර යම් යම් කාර්යයන් ද, ස්ථාන ද, වර්ණ, ආභරණ, වාහන, සංකේත ආදිය ද සිත්සේ නිර්මාණය කරන්නට වූහ. එම සම්ප්‍රදාය දිගින් දිගටම වර්ධනය වී යාමෙන් විවිධ දෙව් දේවතාවුන් පිළිබඳ වෘතාන්ත ඇති වූ බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ස්වභාවික වස්තූන් විෂයෙහි බල පැවැත්වෙනවා යැයි විශ්වාස කරන ලද අදෘශ්‍යමාන ශක්ති විශේෂය උදෙසා " දේව " යන වචනය භාවිතයට පැමිණි ආකාරය ද මෙහිලා විමසා බැලිය යුත්තකි. දේව යන වචනය බිඳී අවුත් තිබෙනුයේ " දීප්තිමත් " යන අර්ථය ඇති " දිව් " යන ධාතුවෙනි. ලතින් භාෂාවේ deus යන්න හා මේ වචනය එකිනෙකට සම්බන්ධ ය. ඒ අනුව සූර්යයා, චන්ද්‍රයා, තාරකා ආදී වූ අහසේ දීප්තිමත්ව බබළන ග්‍රහ වස්තූන් ලෙස " දිව් " (බැබළීම, දීප්තිමත්) අර්ථය සහිත " දේව " යන වචනය ඉහත කී විශ්වය පුරා පවතිනවා යැයි විශ්වාස කළ අදෘශ්‍යමාන ශක්ති විශේෂය උදෙසා යොදන්නට ඇතැ'යි සැලකේ. (**දේව පුරාණය-සමන් දෙවිඳු හා සමන් දෙවොල**, වජිරබුද්ධි හිමි, මඩලගම, 2007, පි. 07) මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ, ලෝක ඉතිහාසයේ අද දක්වා තදින් බලපැවැත්වෙන ඇදහිලි පරම්පරාවකට මූලික අඩිතාලම වැටීමයි. මෙය ලෝක ඉතිහාසයේ විවිධ පෙර අපර දෙදිග සංස්කෘතීන් අතර ද දක්නට ලැබෙන්නකි.

නිදසුනක් වශයෙන් අපරදිග ශිෂ්ටාචාරයක් වූ ග්‍රීක ශිෂ්ටාචාරයේ වැසියන්ගේ ජීවිතය පිළිබඳ සියලුම කටයුතු බැඳී තිබුනේ දෙවියන්ගේ කැමැත්ත අනුව ය. එදා සිට අද දක්වාම සෑම අවුරුදු හතරකට වරක් " සීවුස් දෙවියන් " වෙනුවෙන් පවත්වනු ලබන " ඔලිම්පික් සැණකෙළිය " ප්‍රධාන වැදගත්කමක් ගන්නා වූ සැණකෙළියකි. එපමණක් නොව " ඇපලෝ දෙවියන් " ඇදහීම ද ලෝහ කර්මාන්තයට අධිපති සේ සලකා " හෙපස්ටස් දෙවියා " ඇදහීම ද ග්‍රීසියේ ප්‍රධාන නගරය වූ ඇතැන්ස් නගරයට අධිගෘහිත සේ සලකා " ඇතීනා දෙවඟන " ඇදහීම ද මෙම ශිෂ්ටාචාරය ආරම්භ වූ ක්‍රි.පූ. 1600 පටන් මේ දක්වාම දක්නට හැකිය. (**ලෝක ඉතිහාසය**, රාවෝ, බී. වී; 1999, පි. 96)

රෝම ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භය " මාක්ස් දෙවියන්ගේ " නිවුන් දරුවන් වූ " රොමියුලස් " හා " රීමස් " යන නිවුන් සොහොයුරන් විසින් ක්‍රි.පූ. 753 දී පමණ සිදුවිණැ'යි ජනප්‍රවාදයේ එන

විශ්වාසයම රෝම වැසියන් හා දෙවියන් අතර මූලාරම්භයේ සිටම පැවතියා වූ සමීප සබඳතාවය කෙබඳු ද යන්න වටහා ගැනීමට ඉවහල් වේ. රෝමවරු ද ග්‍රීකයන්ගේ ආභාසය ලබමින් විවිධ දෙවිවරුන්ට පුද පූජා පැවැත්වූහ. අහසට දේවත්වයක් ආරෝපණය කොට " ජුපිටර් " නම් දෙවියා සර්වතෝභද්‍ර දෙවියා වශයෙන් සලකා ඇත. ඉතා වැදගත් දේවිය " ජුනෝ " නම් වූ අතර යුද්ධයට අධිපති දෙවියා " මාර්ස් " ද, සරුසාර අස්වැන්නක් ලබා දෙන දෙවියා " සෙරෙස් " ද, ආලයට අධිපති දේවතාවිය " වීනස් " ද මුහුදට අධිපති දෙවියා " නෙප්චූන් " ද වශයෙන් වන්දනයට පත්ව ඇත. (රාවෝ, 1999, පි. 147)

ඊජිප්තු ශිෂ්ටාචාරය ආරම්භ වූ ක්‍රි.පූ. 2050 පමණ පටන්ම ස්වභාව ධර්මයේ බලවේගවලට වන්දනාමාන කළ බව පෙනෙන්නට තිබේ. " රා " හෙවත් " සූර්ය දිව්‍යරාජයා " සියලුදෙනා විසින්ම පොදුවේ වන්දනාමාන කළ ඉතා වැදගත් මෙන්ම ප්‍රධානතම දෙවියා විය. සූර්ය දිව්‍යරාජයාගේ පුත්‍රයා වශයෙන් පිළිගත් " ඔසිරිස් " නැමති දෙවියා වැදගත්කම අතින් දෙවන තැන හිමිකර ගත්හ.මීට අමතරව ජලය, අහස, ආලෝකය, විදුලිය, හඳ වැනි ස්වභාවික වස්තූන්ට දේවත්වයක් ආරෝපණය කොට වන්දනාමාන කළ බවටත්, අඩක් තිරිසන් සහ අඩක් මනුෂ්‍ය ශරීරවලින් යුක්ත දෙවිවරුන් කීප දෙනෙකුම පුරාණ ඊජිප්තුවාසීහු වන්දනාමාන කළ බවටත්, ඔවුන් උදෙසා දෙව් මැදුරු ඉදිකළ බවටත් ඔවුන්ගේ මූර්ති, කැටයම් හා චිත්‍ර කලාවන් සාක්ෂි දරති.

පෙරදිග ශිෂ්ටාචාරයන් අතර දේව විශ්වාසයන් බහුල වශයෙන් පැතිර පැවතියා වූ ශිෂ්ටාචාරයක් වශයෙන් " ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයට " සුවිශේෂී වැදගත්කමක් හිමි වේ. ස්වභාවික වස්තූන්ට දේවත්වයක් ආරෝපණය කරමින් ඒවාට වැඳුම් පිදුම් කිරීම ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භය සිදු වූ ක්‍රි.පූ. 2500 පමණ සිටම දැකගත හැකිය. ඒ අතර ජගත් මාතා පිදීම, ශිව දෙවිඳුන් වන්දනය, නාග, වෘක්ෂ, ජලය, සත්ත්වයින්, සූර්යයා, ගින්න, පෘථිවිය, මළවුන්, ලිංග වන්දනය සේම නාටිකා වන්දනයත්, පූජකවරු වන්දනයත් දක්නට හැකිය. (**පුරාතන ඉන්දීය ශිෂ්ටාචාරය - I කොටස**, බස්නායක එච්. ටී; 1998, පි. 21 - 23)

ශිෂ්ටාචාර අතර ආරම්භක ශිෂ්ටාචාරය වූ " මෙසපොතේමියානු ශිෂ්ටාචාරය " ද ක්‍රි.පූ. 4000 පටන්ම ස්වභාව ධර්මයේ බොහෝ වස්තූන්ට දේවත්වයක් ආරෝපණය කොට වැඳුම් පිදුම් කරන ලද අතර දෙවිවරුන්ට ගෞරව පිණිස උස් කඳු මුදුන්වල " සිගුරත් " නම් වූ සිද්ධස්ථාන ඉදිකර තිබේ. සෑම නගරයකටම අධිගෘහිත විශේෂිත දෙව් කෙනෙකු වූ අතර දෙවියන්ගේ

නියෝජිතයන් වශයෙන් පූජකවරු ජනතාවගේ මහත් ගෞරවයට පාත්‍රව සිට ඇත. " සූර්ය දෙවියන්ට " ප්‍රධාන තැනක් හිමිව තිබේ. ග්‍රහ තාරකා, වැස්ස, සුළඟ ආදියත්, ලිංග වන්දනයත්, යක්‍ෂ වන්දනයත් මෙහි දක්නට හැකි විය. (රාවෝ, 1999, පි. 38)

පෙරදිග ශිෂ්ටාචාර අතර තවත් ප්‍රධාන ශිෂ්ටාචාරයක් වන " චීන ශිෂ්ටාචාරය " ක්‍රි.පූ. 1600 දී පමණ බිහි වූවකි. මෙහිද ප්‍රචලිතව පැවති ආදිතම ආගම වන්නේ, ස්වභාවික වස්තූන් වන්දනය කිරීමත්, මළගියවුන් වන්දනාමාන කිරීමත් ය. එහිදී ඉර, හඳ, තාරකා, ගහ කොළ, අහස, පොළොව, ගින්න, සුළඟ වැනි ස්වභාවික වස්තූන්ට දේවත්වයක් ආරෝපණය කොට වන්දනාමාන කර තිබේ. (රාවෝ, 1999, පි. 86)

මෙලෙසින් ක්‍රිස්තු පූර්ව ආරම්භක යුගයේ පටන් ම දේව විශ්වාසයන් පෙර අපර දෙදිග රටවල් අතර ප්‍රචලිතව තිබූ ආකාරය පැහැදිලි ය.

මුල් කාලීන මිනිසා දෙවියන් කෙරේ දැක් වූ භක්තිය හා ගෞරවය කෙබඳු ද යන්න වටහා ගැනීමට පුරාණ ආගමික ග්‍රන්ථයන් අතරට ගැනෙන භාරතීය " වේද සංහිතා " මහත් පිටුබලයක් සපයාලනු ලබයි. මේ අතුරින් " ඍග් වේදය " ඉතාම පැරණි වේද ග්‍රන්ථය වශයෙන් සලකනු ලබයි. මේ තුළ දෙවියන්ට ස්තුති කිරීම සඳහා රචනා කරන ලද දේව ස්තෝත්‍ර අන්තර්ගතව ඇත. මෙහි එන මන්ත්‍ර 1028 තුළින් ආර්ය ජනයාගේ ආගම පිළිබඳ බොහෝ කරුණු අනාවරණය වේ. ඍග් වේදයෙන් එළි දැක්වෙන ආගමික සංකල්ප හා දර්ශනවාදී චින්තන බිහි වී තිබෙන්නේ ස්වභාවධර්මයාගේ අරුම පුදුම ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් භීතියට පත්වීම නිසා බව පෙනේ. මෙකී ක්‍රියාකාරීත්වය හමුවේ ඒවාට දිව්‍යමය තත්ත්වයක් ආරෝපණය කොට වැඳුම් පිදුම් කිරීම ඍග්වේද ඇදහිලිවල සමාරම්භය බව පෙනේ. මින්පසු, ස්වභාවික බලවේගයන්ට මානවරූපී බවක් ආරෝපණය කොට දේවත්වයට නංවා ආගමික ඇදහිලි බවට වර්ධනය කොට ගෙන ඇත.ඒ ඒ දෙවිවරුන්ට විවිධ බලතල පැවරීම ඉන් අනතුරුව සිදු වී ඇත.

ඍග් වේද යුගය වනාහී ඉන්දු - ආර්ය ජනයා අතර " බහු දේව වාදය " හෙවත් බොහෝ දෙවිවරු ඇදහූ වකවානුවක් විය. ඒ අනුව, ඍග් වේද ගීතවලින් තුති පුදලත් දෙවිවරු බොහෝ ගණනක් වූහ. සූර්යයා, චන්ද්‍රයා, ගින්න, වාතය, පොළොව, ජලය. අහස, තාරකා, විදුලිය, ආලෝකය, අකුණු කෙටීම, වැස්ස, යන ස්වභාවික සිදුවීම් සූර්ය, සෝම, අග්නි, වායු, පෘථිවී, උෂස්, ඉන්ද්‍ර, වරුණ, රුද්‍ර, අශ්වින්, පර්ජන්‍ය යන නම්වලින් හඳුන්වමින් මේවාට වැඳුම් පිදුම් කර ඇත. (**අසිරිමත් ඉන්දියාව**, බෂාම්, ඒ.ඇල් ; 1962, පි. 302)

මුලින් පැවති මෙකී බහු දේව වාදය ක්‍රමයෙන් " ඒක දේව වාදය " කරා ගමන් කරන්නට විය. ඍග් වේද යුගයේ විසූ ඍෂිවරුන්ට දෙවිවරුන්ගේ සංඛ්‍යාව වැඩි වීම නිසා අනුග්‍රහ ලබා ගැනීමේ ක්‍රම පිළිබඳව නිශ්චිතතාවයක් නොතිබිණ. ඒ නිසා ක්‍රම ක්‍රමයෙන් විවිධ දෙවිවරු එක දෙවි කෙනෙකුට සමාන කිරීමට ඔවුන් කල්පනා කළහ. අවසානයේ දී සියලුම දෙවිවරු ඒකාබද්ධ කිරීම නිසා " සර්ව බලධාරී " එක් දෙවිකෙනෙකු පිළිබඳ සංකල්පය ඍග් වේද යුගයෙන් පසුව ජනප්‍රිය වන්නට විය. නමුත්, කුමන දෙවියා සර්ව බලධාරී දෙවියා දැයි තෝරා ගැනීමේ ගැටළුවට පශ්චාත් වෛදික යුගයේ ජනයා මුහුණ දුනි. අවසානයේ " මහා බ්‍රහ්මයා " විශ්වයේ නිර්මාණකරුවා ය යන අදහස ලොව පුරා මුල් බැසගත් බව පෙනේ. (බස්නායක, 1998, පි. 69)

නමුත් බ්‍රාහ්මණ, උපනිෂද් වකවානුව වන විට ඍග් වේද යුගයේ සිට පැවත ආ දේව විශ්වාස හා ඇදහිලි පිළිබඳ අදහස් වෙනස්වන්නට පටන්ගත් බව පෙනේ.මේ යුගය වන විට, දාර්ශනික මත දරන්නෝ ලොව පහළව සිටියහ. මේ මතධාරීහු ලෝකය පිළිබඳ අලුත් මත ප්‍රකාශ කළහ. ඔවුහු මහා බ්‍රහ්මයාගේ ලෝක නිර්මාණවාදය නිර්දය ලෙස විවේචනයට භාජනය කළහ. මින් වෛදික මහ බමුණගේ තත්ත්වයත්, ඇදහිල්ලත් පිරිහිණි. බ්‍රහ්මගේ නිර්මාණවාදය පිළිබඳ විශ්වාසය බුරුල් විණි. මේ නිසා බ්‍රහ්ම ඇදහිල්ල ටිකෙන් ටික ගිලා බසින්නට විය. (**අපේ දෙවි දේවතාවෝ**, අමරසේකර, ධර්මබන්ධු, 1967, පි. 21)

2.1 බුදු දහම ලොව පහළ වීමෙන් පසු දේව විශ්වාසයන්ගේ ව්‍යාප්තිය

මෙවන් පසුබිමක බුදු සමය ක්‍රි.පූ. 6 වන සියවසේ දී පමණ භාරතයේ පහළ වීමත් සමඟම මේ දේව සංකල්පයන්ගේ යම් වෙනසක් සිදු විණි. මින් පසු බුදු සමය භාරතය තුළත් ඉන් එපිටත් ශීඝ්‍රයෙන් පැතිර ගියේ ඉන් සමකාලීන ප්‍රශ්නවලට සාර්ථක විසඳුමක් ලැබුණු බැවිනැ'යි විචාරක මතයයි. විධිමත් ප්‍රතිපත්ති සමූහයක් මත පදනම් වූ බුදු සමය පොදු ජනතාව අතර ජනප්‍රිය වූ අයුරු ක්‍රි.පූ. 200 සිට ක්‍රි.ව. 200 යන වසර හාරසියයක් පමණ කාලය තුළ භාරතයේ ප්‍රධාන ආගම බුදු සමය ව පැවතීම අනුව සිතාගත හැකිය. (**සිංහල දේව පුරාණය**, ධර්මදාස, කේ. එන්. ඕ; සහ තුන්දෙණිය, එච්. එම්. (සංස්:); 1994, පි. 11)

බුදු දහම විශ්වාසය මත පදනම් වූ ආගමක් නොවේ. නිදහස් චින්තනය පුබුදුවන්නා වූ දර්ශනයකි. විශ්ව සත්‍යය පිළිබඳ ඉතා පැහැදිලි තත්ත්වාදර්ශනයක් ඉදිරිපත් කොට ඇති බුදු දහම තුළ දෙවියන් පිළිබඳ සංකල්පය කිසිසේත් ම බැහැර කොට නැත. බුදුන්වහන්සේගේ චරිතයෙහි බොහෝ අවස්ථාවල දෙවියන් පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තීන් රැසක් ඉතා පැහැදිලිව ගෙන හැර දක් වූ අවස්ථා ඇත. ශ්‍රී ලාංකීය ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයක් සේ සැලකෙන " මහා වංශය " තුළ ද මීට නිදසුන් පවතී.

බුදුන්වහන්සේ පරිනිර්වාණ මංචකයේ වැඩ හිඳ සක්‍ර දෙවිඳුන් ආමන්ත්‍රණය කොට ශ්‍රී ලංකාද්වීපයත්, බුද්ධ ශාසනයත් ආරක්‍ෂා කිරීම පැවරූ බවත්, එතුමන් එම කාර්යය උත්පලවණ්ණ හෙවත් විෂ්ණු දෙවිඳුන්ට පැවරූ බවත් කියැවෙන එම ප්‍රවෘත්තිය තුළින් බුදුන්වහන්සේ දෙවියන් කෙරේ තැබූ විශ්වාසය පිළිබඳව මෙන්ම බෞද්ධයන් විසින් දෙවියන් ඇදහීම බැහැර කළ යුත්තක් නොවන බවද පැහැදිලි කරන්නකි. (ම. ව; 7: 1 - 5)

බුදුන්වහන්සේ දෙවිවරුන් යනුවෙන් කොටසක් සිටින බව පිළිගත්ත ද ප්‍රමාණය ඉක්මවා දේව වන්දනාව අනුමත නොකළහ. බෞද්ධයින්ගේ ලෝක දෘෂ්ඨියට අනුව දේව ලෝක මනුෂ්‍ය ලෝකයට ඉහළින් පිහිටා තිබේ. දේව ලෝකවල ඉපදීමට මිනිසුන් මෙන්ම දෙවියන් ද පුණ්‍යකර්ම කළ යුතුය. (***Critical Analyisis of the Buddhist concept***, Matounaga, 1965, P. 04)

දෙවියන් ඇසට නොපෙනේ. දෙවියන්ගේ වදන් කනට නොඇසේ. බුදුන්වහන්සේ දේශනාකොට ඇති පරිදි දෙවියන් යනු සූක්‍ෂම ශරීර ඇත්තාවූ ද, පංචේන්ද්‍රියන්ට හසු නොවන්නා වූද සත්ත්ව කොට්ඨාශයකි. අපට දැක ගත හැකි වන්නේ දෙවියන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය පමණි. එම ක්‍රියාකාරීත්වය වටහා ගත හැක්කේ ද දියුණු කළ අධ්‍යාත්මික බලයෙන් යුතු උතුමන්ට හා අචල භක්තියෙන් යුතු භක්තිවන්තයන්ට පමණි.

බෞද්ධ ලෝක දෘෂ්ඨිය තුළ බුදුන්වහන්සේ ශාස්තෘවරයෙකු වශයෙන් සියලුම දෙවිවරුන්ට ඉහළින් වැඩ සිටින බව පිළිගනිති. ඒ අනුව, මෙතෙක් ඉතා ඉහළින් වැජඹුණු මහා බ්‍රහ්මයා ද බුදු රදුන් හට ගරු බුහුමන් කරන්නෙකු බවට පත්ව තිබේ.බුද්ධත්වයට පත් වූ අප මහා බෝසතානන්ට සිය ධර්මය වටහා ගැනීමට සමතුන් ඇති දැයි යන සැකය පහළ වූ කල්හි ලෝකයාට හිතසුව පිණිස දහම් දෙසන්නැ'යි යනුවෙන් ඇයද සිටියේ මහා බ්‍රහ්මයා ය. (**අමාවතුර**, ඥානාලෝක හිමි, කෝදාගොඩ, (සංස් :); 1967, පි. 32)

එසේම, බුදු දහමේ ඉගැන්වෙන දෙවිවරුන් ජනතාව විසින් බියෙන් යුක්තව වැඳුම් පිදුම් කළ යුතු , සදාකාලිකව ජීවත්වන, අපමණ බලතල ඇති පිරිසක් නොව, ගුණධර්ම පූරණ මිනිසාට දෙවැනි තැනක් උසුලන, ලෝකයෙහි කාටත් පොදු අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම යන ලෝක ස්වභාවයන් නොඉක්ම වූ පූර්වයෙහි දී කරන ලද පිංකම්වල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් තාවකාලිකව මිනිසුන්ට වඩා සැපයක් විඳින අන් සත්ත්වයන් පරිද්දෙන්ම සංසාරයෙහි සැරිසරණ සත්ත්ව කොට්ඨාශයක් වශයෙන් හඳුන්වා දී තිබේ. (**බෞද්ධ දේව සංකල්පය**, වීරරත්න, ඩබ්ලිව්. ජී; 1997, පි. 1 - 5)

කෙසේ වුව ද, කල්ප කාලාන්තරයක් මුළුල්ලේ ජන හදවත්හි කිඳා බැස තිබූ විශ්වාස හා ඇදහීම් සංකල්පය එකහෙළාම ඈත් කිරීම අපහසු බවත්, එය සූක්ෂම උපාය මාර්ගයෙන්ම පමණක් කළ යුතු දෙයක් බවත් වටහාගත් බුදුන්වහන්සේ සිය ධර්මයේ ඇතැම් අවස්ථාවන් සඳහා ජනතාවගේ සිතුම් පැතුම්වලට අනුකූල වන පරිදි යම් යම් ඇදහිලි හා විශ්වාස, පුද පූජා ක්‍රම බුදු දහමට අන්තර්ගත කරනා ලදී. නිදසුන් සේ ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ පැවති වෘක්ෂ වන්දනය වෙනුවට බෝධි වන්දනයට ජනතාව යොමු කිරීමත්, ධාතු වන්දනයත්, පිරිත් සජ්ඣායනයේ දී පිරිත් නූල්, පිරිත් වතුර ආදියට ප්‍රමුඛස්ථානයක් ලබා දීමත්, මළවුන් ඇදහීම වෙනුවට මළවුන්ට පිං පැමිණවීමත් ආදිය දැක්විය හැකි ය.

මෙසේ බලන විට, ගැමි විශ්වාස බුදු දහමට ඇතුළත් වූයේ, ධර්මයේ අවශ්‍යතාවය නිසා නොව ජනතාවගේ අවශ්‍යතාවය නිසා බව පැහැදිලිය.මේ අනුව එවැනි ඇදහිලි, විශ්වාස හා පුද පූජා නව අර්ථ නිරූපණ සමඟින් බුදු දහමට ඇතුළත් වී ජනප්‍රිය ලක්ෂණ සහිත ආගමික සම්ප්‍රදායක් බිහි වූ බව පිළිගත යුතුය.

2.2 ශ්‍රී ලාංකීය සමාජයේ දේව විශ්වාසයන්ගේ ආරම්භය හා ව්‍යාප්තිය

ශ්‍රී ලංකාවේ දේව ඇදහිල්ල බුදු දහම හඳුන්වාදීමටත් පෙර බොහෝ ඈත යුගයක සිට පැවත එන බව සාමාන්‍ය පිළිගැනීමයි. ලෝකයේ බොහෝ ශිෂ්ටාචාරවල මෙන් ලාංකීය ආදි මානවයා ස්වභාවික වස්තූන්ට දේවත්වයක් ආරෝපණය කොට වන්දනාමාන කළ බවට සාක්ෂි

පවතී. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ දී පවා දේව විශ්වාසයන්ට ප්‍රමුඛස්ථානයක් හිමි වූ බව මහාවංශය ආදී ඓතිහාසික මූලාශ්‍රවලින් ද තහවුරු වී තිබේ.

බුදුරජාණන්වහන්සේ ලංකාවට වැඩම කළ ප්‍රථම ගමනේ දී ම යක්ෂයන් පලවා හැර දෙවියන්ට දහම් දෙසූ බවත්, එහි දී සුමන සමන් දෙවිඳුන් බණ අසා සෝවාන් ඵලයට පත් වූ බවත් මහාවංශයේ සඳහන් ය. අප ග්‍රන්ථාගත ඉතිහාසයට එක් වූ ප්‍රථම දේව කතාව වන්නේ ද මෙම සිදුවීමයි. (ම. ව; 1 : 33 - 34)

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දෙවන ලංකා ගමන සිදුවූයේ, චූලෝදර - මහෝදර නම් නා රජුන් දෙදෙනා අතර පැන නැගි වියවුලක් සංසිඳුවීම සඳහා ය. (ම. ව; 1 : 45)

ලංකා රාජ නාමාවලියේ පළමු තැන හිමිකර ගන්නා විජය කුමරු ලංකාවට පැමිණෙන විටත් මෙරට යක්ෂ, භූත, නාග, දේව වන්දනා ක්‍රම පැවති බව කුවේණිය පිළිබඳව එන ඓතිහාසික ජනප්‍රවාදයම සාක්ෂි දරයි. (ම. ව; 1 : 19 - 32)

ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ ඇදහිලි පිළිබඳ මහත් සාක්ෂි ප්‍රමාණයක් පණ්ඩුකාභය රජ සමයෙන් (ක්‍රි.පූ. 377 - 307) හමු වේ. යක්ෂ ඇදහිල්ල මේ යුගයේ ප්‍රචලිත වූ ආගමික විශ්වාසයක් වී තිබුණි. නිදසුන් වශයෙන් පණ්ඩුකාභය රජ පත් වී නොබෝ දිනකින් ම " කාලවේල " නම් යක්ෂයා උදෙසා නුවරින් නැගෙනහිර දිශාවේ දේවාලයක් ද " චිත්තරාජ " නම් යක්ෂයා උදෙසා අභය වැව යටි කොනේ දේවාලයක් ද ඉදි කළ බව මහා වංශයේ සඳහන් ය. එසේම " මහේජ " නම් යක්ෂයා උදෙසා ද දේවාලයක් කළ බවත්, " වාළවාමුඛී " නම් යක්ෂණිය වෙනුවෙන් විමානයක් කළ බවත් එහි තව දුරටත් සඳහන්ව ඇත.(ම. ව; 10 : 84 - 87)

දෙවියන් අධිගෘහිත යැයි සලකා ගස්වැල්වලට පුද පූජා කිරීමේ සිරිත දූරාතීතයේ සිට ම ලොව අනෙකුත් සභ්‍යත්වයන්හි ද පැවත එන්නකි. ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ ලක්දිව තුළ ද ගස්වැල් වලට දේවත්වයෙන් පිදීමේ සිරිතක් පැවති බවට සාධක හමු වේ. ඒ අනුව, " වෙස්සවන " (වෛශ්‍රවණ) නම් දෙවියෙකු අරක්ගත්තේ යැයි සලකා නුග ගසත්, " ව්‍යාධ " නම් දෙවිකෙනෙකු අරක්ගත්තේ යැයි සලකා තල් ගසත් වන්දනාමාන කළ බවට ඓතිහාසික මූලාශ්‍ර සාක්ෂි දරනු ලබයි. (ම. ව; 10 : 88 - 89)

තාරකා වන්දනය ද ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ සිට ම ඉතා ජනප්‍රියව පැවති වන්දනයක් බව පෙනේ. විජයාවතරණයත් සමඟ ම නැකැත් පිළිබඳ විශ්වාසය ලංකාවට පිවිසෙන්නට ඇතැ'යි විශ්වාස කළ හැකිය. ලංකාවට පැමිණි ආර්යයන් පිහිට වූ ආදිම ග්‍රාමයන්

හඳුන්වා ඇත්තේ තාරකා ශාස්ත්‍රානුගත නැකැත් හඳින්වීමට යෙදුනු අනුර (අනුර ග්‍රාම), රෝහණ (රෝහණ ග්‍රාම) ආදී වූ නම්වලිනි. (**ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික උරුමය**, මොරටුවගම, එච්. එම්.(සංස්:); 2006, පි. 60 - 61)

පණ්ඩුකාභය රජු නැකැත් මොහොතක චිත්තරාජ සමඟ නැටුම් නරඹා ඇත. (**ම. ව**; 10 : 87)

පඬුවස්දෙව් රජු ලක්දිවට පැමිණෙන බව සත් දිනකට පෙර ද,, පණ්ඩුකාභය කුමරුන් විසින් මාමාවරුන් නසා රාජ්‍ය ලබා ගන්නා බව ද කල් ඇතිව ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ නිමිත්තකයන් විසිනි. (**ම. ව**; 09 : 02)

මෙකී විශ්වාසයන්ට අමතරව ඉර, හඳ, ගින්න, සුළඟ, වර්ෂාව වැනි ඇදහීම් ක්‍රම ද ප්‍රාග් බෞද්ධ ලංකාවේ පැවති බවට ඓතිහාසික ජනශ්‍රැතීන් සාක්ෂි දරති.

මෙසේ බලන විට, පණ්ඩුකාභය රජ සමය වන විට ලක්වැසියන් දෙවියන් පිළිබඳව දක්වූ සැලකිල්ල අතිමහත් බව පැහැදිලි වේ. දඩයමට අරක්ගත් දඩයම්කරුවන්ගේ ඉෂ්ඨ දේවතාවා වශයෙන් " ව්‍යාධදේවත් " , කර්මාන්තයන්ට අරක්ගත් කම්මල්කරුවන්ගේ ඉෂ්ඨ දේවතාවා වශයෙන් " කම්මාරදේවත් " මෙකල වන්දනයට පත් වූ තවත් ප්‍රධාන දේවතා යුගලයකි. (**ලංකාවේ බුදු සමයෙහි ඉතිහාසය**, රාහුල හිමි, වල්පොළ, 1962, පි. 74)

මේ හැරුණු විට, අනුරාධපුර නගරයට අරක්ගත් " පුර දේව " නම් දෙවිකෙනෙකු ගැන ද, මුළු ලංකාවට ම අරක්ගත් " උප්පලවණ්ණ " නම් දෙවිකෙනෙකු ගැන ද මහාවංශයේ තොරතුරු සඳහන් වේ. (**ම. ව**; 07 : 05)

" පෙර කල සිංහල ජාතිය නොදැහැමි ඇදහිලිවලට ඇබ්බැහි වී සිටියේය........ " යන හියුං සියැංග් ප්‍රකාශය පරිදි මිහිඳු හිමියන් මෙරටට සැපත්වන අවස්ථාව වන විටත් අගය කළ හැකි කිසිදු ආගමික චින්තන ක්‍රමයක් මෙහි පැවති බවක් නොපෙනේ. (**හියුං සියං භ්‍රමණ වෘතාන්තය**, බුද්ධදත්ත හිමි, පොල්වත්තේ, 1961, පි. 321)

මේ අනුව, ස්වභාවික වස්තූන්ට දේවත්වයක් ආරෝපණය කරමින් වැඳුම් පිදුම් කළ යුගයක් වශයෙන් ලාංකීය ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගය හඳුනාගත හැකිය.

ක්‍රි.පූ. 3 වන සියවසේ දී පමණ සිදු වූ මහින්දාගමනයත් සමඟ ම මෙම ඇදහීම් සංකල්පය බෞද්ධ දර්ශනයට උචිත මුහුණුවරක් ද සහිතව විකාශනය වන්නට විය.බුදු දහම දේව සංකල්පය ප්‍රතික්ෂේප නොකළ දහමක් වීම මීට හේතුවයි. නමුත්, දේව සංකල්පීය අදහස් බහුල

වශයෙන් වර්ධනය වූයේත්, ජනප්‍රිය වූයේත් නාගරික බුදු දහමට වඩා ගැමි බුදු දහම (ජනප්‍රිය බුදු දහම) තුළයි. ස්වභාවික පරිසරයත් සමඟ නිරතුරුවම බැඳී පැවති ගැමි ආර්ථික - සාමාජීය ජීවන රටාව තුළ ඔවුන් මුහුණ දුන් ස්වභාවික විපත්, වසංගත රෝග ආදී අභියෝගයන් නිසා දේව විශ්වාසයන් බහුල වශයෙන් ගැමි බුදු දහම හා සම්බන්ධ වන්නට ඇතැ'යි විශ්වාස කළ හැකිය.

දෙවියන් කෙරෙහි අතිශයින් භක්තිමත් වූ සිංහල නරපතියන් රුසක් පුද පූජා කිරීමෙන් ද, භාරහාර වීමෙන් ද විපුල ඵල නෙළාගත් බවට ඉතිහාසය දෙස් දෙයි.

ලාංකීය ඉතිහාසයේ බුදු දහම සුරැකීම සඳහා දිවි හිමි කොට මහ මෙහෙයක් ඉටු කළ දුටුගැමුණු රජු (ක්‍රි.පූ. 161 - 137) රුවන්වැලි මහ සෑ රඳුන් කරවා එහි ධාතු ගර්භය තුළ දේව රූප තැන්පත් කළ බව මහාවංශය විස්තර කරයි.

" සතර දිග සතරවරම් රජවරුය. තෙතිසක් දෙව් පුත්හුය. දෙතිසක් දෙව් කුමරියෝය. අටවිසි යක් සෙනෙවියෝය. ඉන්මත්තෙහි ඇඳිලි බැඳගත් දේවතාවෝය. ඉන්මතුයෙහි මල් සහිත පූර්ණ ඝටය, නටන දේවතාවෝය. තූර්ය වාදන කරන දේවතාවෝය. කැඩපත් ඔසවාගත් දේවතාවෝය. මල් අතු ගත් දේවතාවෝය. පියුම්ගත් දේවතාවෝය. නොයෙක් පරිද්දෙන් අනිකුත් දේවතාවෝය.............." (ම. ව; 31; 79 - 81)

දෙවන කාශ්‍යප රජුගේ (ක්‍රි.ව. 650 - 657) පුත් මානවම්ම කුමරු (ක්‍රි.ව. 684 - 718) ගෝකණ්ණ වෙරළේ දී කතරගම දෙවිඳුන් වෙනුවෙන් මහා පූජාවක් කොට ලැබූ වරමින් ලංකා රාජ්‍ය දිනා ගත් බව මහාවංශයේ සඳහන් ය. (ම. ව; 57 : 10)

එසේම, ගජබා රජ සමයේ (ක්‍රි.ව. 174 - 196) ඉන්දියාවෙන් මෙරටට පත්තිනි සළඹ ගෙන ඒමත් ඒ අනුව ලක්දිව පත්තිනි ඇදහීම ප්‍රචලිත වීමත් සුවිශේෂී සිදුවීමකි. (රාජාවලිය, සුරවීර, ඒ.වී.(සංස්:); 1976, පි. 60)

මහසෙන් රජ සමයේ (ක්‍රි.ව. 274 - 301) පටන් මනුෂ්‍යත්වය දේවත්වයට පත්කොට වන්දනාමානකිරීමේ සම්ප්‍රදාය ඇරඹුණු බව මහසෙන් රජු " මින්නේරි දෙවියන් " වශයෙන් හැඳින්වීමටත්, වන්දනාමාන කිරීමටත් පටන් ගැනීමෙන් පැහැදිලි වේ.

දඹදෙණි යුගයේ රජ කළ දෙවැනි පැරකුම්බා රජු (ක්‍රි.ව. 1236 - 1270) දෙවිනුවර උපුල්වන් දේවාලය දෙව්විමනක් සේ යළි විචිත්‍රවත් ලෙස ගොඩනගා අවුරුදු පතා උපුල්වන් දෙවියන් වෙනුවෙන් ඇසළ පෙරහැර කරන්නට නියම කළ බව මහාවංශයේ සඳහන් තවත් පුවතකි. (ම. ව; 86 : 85 - 89)

මොහු විසින් ම සමනොළ, මාර්ගය දේවප්‍රතිරාජ නම් අමාත්‍යවරයා ලවා සකස් කරවා ගඟසිරිපුර ශිල්පීන් ලවා සමන් දෙවි රුවක් නෙළවා එහි තැන්පත් කළ බව ද සඳහන් වේ. රත්නපුර මහ සමන් දේවාලය ගොඩනංවන ලද්දේ ද දෙවන පැරකුම්බා රජු විසිනි. (**දේව වර්ණනා කාව්‍ය**, දැරණියගල, පී. ඒ. පී.(සම්:);1960, 137 -146 පද්‍ය)

කෝට්ටෙ යුගයේ රජ කළ vi පැරකුම්බා රජු (ක්‍රි.ව. 1415 - 1467) විසින් සමන් දේවාලය ප්‍රතිසංස්කරණය හා නඩත්තුව සඳහා නින්දගම් පවරා දුන් බව ඔහුගේ සමන් දේවාල සන්නසෙහි සඳහන් ය. එසේම, මෙකල පත්තිනි දේවතාවිය වෙනුවෙන් කෝට්ටේ අසළ තුන් මහල් දේවාලයක් කරවීම ද වැදගත් සිදුවීමකි. (**ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය**, හේමචන්ද්‍ර සහ පරණවිතාන,සෙනරත් (සංස්:); 1964, පි. 721)

මින් පසු යුගය වන සීතාවක යුගයේ I රාජසිංහ රජු දවස ද (ක්‍රි.ව. 1581 - 1592) සමන් දේවාලය නොමද අනුග්‍රහයට පාත්‍ර වී තිබේ. (ඤාණවිමල හිමි, 1942, පි. 312 - 331)

එසේම, යාපා මහරජුන් සහ I රාජසිංහ රජු යුධ වැදුණු මොහොතේ යාපා මහරජු කතරගම දෙවිඳුන්ට වූ භාරයක් නිසා යාපා මහරජුට ජය හිමි වූ බැවින් එකී බාරය ඉටු කිරීම පිණිස බලංගොඩ උග්ගල් අලුත්නුවර කතරගම දේවාලය ගොඩනංවන ලද බව දේවාලයේ ලේකම් මිටියේ සඳහන්ව ඇත.

කොන්ස්තන්තීනු ද සා නැමැති ප්‍රතිකාල් නායකයා මහනුවර අල්ලා ගන්නට පැමිණි අවස්ථාවේ දෙවැනි රාජසිංහ රජු (ක්‍රි.ව. 1635 - 1687) කතරගම දෙවියන් වෙනුවෙන් භාරයක් වූ බවත්, ඒ හෙයින් ම රජුට ජය අත් වූ අතර බදුලු කතරගම දෙවොල නව මුහුණුවරකින් සාදවන ලද්දේ ඊට කළගුණ සැලකීමක් වශයෙන් බවත් ප්‍රකට කරුණකි. එසේම, පෘතුගීසීන්ට හසු වී විනාශ වී ගිය රත්නපුර මහ සමන් දේවාලය නැවත යථා පරිදි ගොඩනංවන ලද්දේ ද දෙවන රාජසිංහ රජු විසිනි. (**ශ්‍රී සුමනරාම සැරසිරිත නම් පුස්කොළ අත්පිටපත**, ලොට් අංක 45)

නායක්කර්වංශික ආභාසය නිසා මේ යුගයේ කතරගම දෙවිඳුන්ට විශේෂ තැනක් හිමි වූ අතර කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජු (ක්‍රි.ව. 1747 - 1782) වසරක් පාසා කතරගම දේවාලයට පුද පඬුරු යැවුවා පමණක් නොව සමහර අවස්ථාවන්හී රජතුමා ම කතරගම ගිය බව සඳහන් වේ. (**මුංතොටුවේ රාළ කළ සඟරජවත**, ධම්කීර්ති හිමි, යටවත්තේ, 1955, පි. 26)

ලාංකීය සංදේශ කාව්‍ය බොහෝමයක් ම රචනා වූයේ ද විවිධ කරුණු අරභයා දෙවියන්ගේ පිහිට පැතීම අරමුණු කොට බැව් පෙනේ. දෑතිගම්පුර පැරකුම්බා රජු ඇතුළු පිරිසට උපුල්වන් දෙවිඳුගේ පිහිට ලබා දෙන ලෙස කළ අයැදුම "තිසර සංදේශයේ " මුඛ්‍ය පරමාර්ථය යි. ඉරුගල් කුලතිලක පිරුවන්පති හිමියන් විසින් රචිත " කෝකිල සංදේශය " ද උපුල්වන් සුරිඳුන් වෙත යොමු වූ අතර උතුරෙහි රජ කළ ආර්ය චක්‍රවර්තී නම් දමිළ රජු පළවා හැර යාපා පටුන ජයගත් සපුමල් කුමරු රැක දෙන ලෙස ඉන් අයැදුම් කළ බව පෙනේ. සවැනි පැරකුම්බා රජුගේ දූ කුමරිය වූ චන්ද්‍රාවතියට සුදුසු සැමියෙකු ලබා දෙන ලෙස උපුල්වන් දෙවිඳුගෙන් පිහිට පැතීමට තොටගමුවේ ශ්‍රී රාහුල හිමියන් විසින් රචිත " පරෙවි සංදේශයේ " අරමුණ වූයේ ය. ඉනික්බිති එතුමන් විසින් ම රචනා කරන ලද " සැලළිහිණි සංදේශය " තුළින් පිහිට පතන ලද්දේ විභීෂණ දෙවිඳුන් වෙතිනි. ඒ සවෙනි පැරකුම්බා රජුගේ දියණිය වන උලකුඩය දේවියට පුත් රුවනක් ලබා ගැනීමේ අරමුණෙනි. අලගියවන්න මුකවැටිතුමන් විසින් රචිත " සැවුල් සංදේශය " ඔප්පු කර ඇත්තේ සමන් දෙවියන් වෙනුවෙනි.

මේ අනුව බලන කළ ලාංකීය රාජ්‍යත්වය හා දෙවියන් අතර ඇත්තේ මනා සබඳතාවයකි. බොහෝ රජවරුන් රාජ්‍යත්වය ලබා ගැනීමට ද, රාජ්‍යත්වය ආරක්‍ෂා කර ගැනීමට ද දෙවියන්ගේ පිහිට ලබා ගත් බව නොරහසකි. රාජ්‍ය පාලකයන් පමණක් නොව, එකල සිටි උගතුන් ද දෙවියන්ට පුද පූජා කොට වරම් ලබාගත් බවට සාක්ෂි හමුවේ. තොටගමුවේ ශ්‍රී රාහුල හිමියන් පසළොස් වියේදීම කඳ දෙවිඳුන්ගෙන් වරම් ලබා ගත් බව උන්වහන්සේ විසින් ම රචිත පරෙවි සංදේශයේ සඳහන් කොට තිබේ. එසේම, අසමසම ශාස්ත්‍ර ඥාණයක් පිහිටා තිබූ " හරණ ගණිතයා " ද එවන් බහුශ්‍රැතභාවයකට පත් වූයේ කඳ සුරිඳුන්ගෙන් ලද වරමකින් බව කිය වේ. (**සබරගමුවේ ජන කවි**, දොඩන්තැන්න, මුනිදාස, 1994, පි. 59)

මේ අනුව සලකා බලන කළ දෙවියන් ඇදහීම බුදු දහමට පටහැනි මිථ්‍යා දෘෂ්ටියක් හෝ පදනම් විරහිත නිෂ්ඵල ග්‍රාම්‍ය ඇදහිල්ලක් හෝ නොවන බව පැහැදිලිය.

මෙරට සිංහල බෞද්ධ ජන සමාජයේ ද දෙවිවරුන් සියල්ල පෙනී සිටින්නේ බුදුන් වහන්සේට යටහත් පහත් ලෙසිනි. දෙවනුව ලංකා ආරක්‍ෂක " සතර වරම් දේව මඩුල්ල " වේ. මෙම සතර වරම් දෙවිවරු කලින් කලට වෙනස් වූ බව පෙනේ. ධෘතරාෂ්ට්‍ර, විරූඪ, විරූපාක්‍ෂ, වෛශ්‍රවණ යන දේවතාවන් බෞද්ධ ඉතිහාසයේ සතර වරම් දෙවිවරුන් ලෙස සැලකේ. නමුත්,